

Posudek diplomové práce

Michal Vrajík: Postoupení pohledávky z obchodněprávního vztahu, globální cesse, faktoring

Rozsah diplomové práce Michala Vrajíka naplňuje požadovaný minimální standard (55 rukopisných stran, které překračují rozsah normostrany) a za standardní lze mít rovněž obsah této práce.

Diplomant zvolil zdánlivě tradiční téma. Z legislativního hlediska se v oblasti právní úpravy postupování pohledávek v posledních letech nic významného neodehrálo. Vzhledem k četnosti postupování pohledávek v obchodněprávní praxi (která v časech panujících ekonomických turbulencí ještě vzrostla), jakož i k bezpočtu důležitých a průlomových rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z poslední doby, lze nicméně téma mít za zvlášť aktuální.

Třebaže k tématu existuje řada odborných pramenů a mohlo by se zdát, že vše potřebné bylo řečeno, je třeba konstatovat, že posuzované dílo charakterizuje snaha o neotřelý přístup i nový pohled na věc. Diplomant nejenže pronikl do problematiky, jíž se zabýval, zorientoval se v ní a porozuměl jejímu systému, významu, původu, praktickým dopadům, ale i obecným souvislostem, nýbrž šel ve svých úvahách dál a pokusil se odpovědět na otázky, o nichž mi není známo, že by se jimi někdo v tuzemské odborné literatuře hlouběji zabýval. Chvályhodné je též úsilí po větší systemizaci jednotlivých důvodů neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky. Je přitom zjevné, že diplomant o analyzovaných problémech přemýšlel a stavěl na dobrém pochopení obsahu i účelu právní úpravy, ale i jejich širších souvislostí. Zvlášť si vážím diplomantovy práce s principy evropského smluvního práva, která přesně odpovídá cílům, s nimiž tyto principy vznikaly, ale i s judikaturou, byť se zdá, že některá významná rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR diplomantově pozornosti přece jen unikla, resp. že s judikaturou mohl pracovat ještě důsledněji (viz níže).

Z obsahového hlediska považuji za nutné upozornit na několik nedostatků či nepřesností, jež by bylo dobré doplnit, resp. uvést na pravou míru během ústní obhajoby. Na str. 18 diplomant správně připouští postoupení promlčené pohledávky, nedokládá však svůj závěr judikaturou, ač existuje. Na str. 20 diplomant jednoznačně uzavírá, že rozpor postupní smlouvy se zákazem postoupení sjednaným mezi dlužníkem a věřitelem zakládá vždy absolutní neplatnost cesse. V jednom rozhodnutí Nejvyššího soudu se přitom – za určitých předpokladů – objevuje náznak přístupu stavějícího na konceptu relativní neplatnosti. Bylo by dobré toto rozhodnutí vyhledat. Na str. 24 diplomant kategoricky uzavírá, že postupu budoucích pohledávek nic nebrání, ač shora upozorňuje na opačný názor M. Škárové, který se navíc odrazil nejméně v jednom rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR (jež diplomant v práci rovněž zamlčuje), není tudíž seriózní jej v odborném díle zcela pominout. Odkazy na judikaturu postrádám rovněž v otázce, zda lze postupovat pohledávku spornou (viz na str. 25). Jednoznačně zavádějící je potom citace z rozhodnutí Vrhelního soudu v Praze na str. 26, když Nejvyšší soud ČR v dané věci později rozhodl přesně opačně. Není ani pravdou, že při notifikaci dle § 526 ObčZ musí dlužník plnit postupníkovi vždy „bez dalšího“.

Formální úroveň díla je odpovídající, zejména pokud jde o jeho strukturu, grafickou úpravu a důslednou práci s poznámkovým aparátem. V pořádku je též seznam použité literatury. Překlepy a chyby v psaní se v díle prakticky nevyskytují. Za nevhodné nicméně považuji obsahle přejímat závěry z jiných pramenů, včetně soudních rozhodnutí (viz např. více než půlstránkové citace na str. 50 či 57), označovat principy evropského smluvního práva v českém odborném textu jejich anglickým názvem (viz např. na str. 19), jakož i používat latinská slova bez odpovídajících deklinací (viz např. na str. 47 formulace „ve prospěch pactum de non cedendo“). Diplomant také nesprávně vystihl smysl a účel závěru práce. Ten nemá znovu popisovat obsah jednotlivých kapitol, nýbrž shrnout či syntetizovat hlavní poznatky, resp. zhodnotit, do jaké míry se diplomantovi podařilo dosáhnout vytčeného cíle (návaznost na úvod práce).

Navzdory uvedeným výhradám hodnotím předloženou práci jako způsobilou obhajoby i obhajitelnou. Konečné hodnocení ponechávám závislým na průběhu této obhajoby.

V Praze dne 14. září 2010

Mgr. Petr Čech, LL.M.